

'אייניקייט'

(אחדות). בטאון הוועד היהודי האנטי-פשיסטי בברית-המועצות. הופיע בשנים 1942-1948, תחילה בקויבישב (Kuibyshev), שאליה הועברו חלק משרדי הממשלה כשהחל מצור הגרמנים על מוסקבה באוקטובר 1941, ואחר-כך במוסקבה. עורכו הראשון היה מזכיר הוועד שכנו אפשטיין, ואחרי מותו ב-1945 היה העורך ג. ז'יץ. קהל היעד של א' היו בעיקרם יהודים קוראי יידיש בארצות-הברית ובארצות אחרות, ומטרתו היתה לעורר את יהודי העולם לתמיכה בברית-המועצות ובמדיניותה. אך העיתון הגיע גם ליהודים בברית-המועצות, בחזית ובעורף. בשיא תפוצתו נדפס א' בכ- 10,000 עותקים. בשנות המלחמה ואחריה הופיעו בא' ידיעות וכתבות על נושאים יהודיים, כגון על רצח יהודים בידי הנאצים ועל השתתפותם של יהודים והצטיינותם בצבא האדום, בתנועת הפרטיזנים ובנסיונות לוחמה בגטאות. הנושאים הללו כמעט שלא הוזכרו בעיתונות הסובייטית הכללית.

מצויות עדויות על ההתעניינות שעורר א' בקרב חלק מיהודי ברית-המועצות. בשנה אחת בלבד נתקבלו במערכת כ- 5,000 מכתבי קוראים. לא' היו כתבים במרכזי האוכלוסייה היהודית בברית-המועצות ובחזיתות. הם סיקרו במיוחד את אזוריה המערביים של ברית-המועצות ששחררו מן הכיבוש הנאצי, בחפשם מידע על השמדת היהודים ועל ניצולים. בדצמבר 1943 פירסם הסופר והעיתונאי וסילי גרוסמן בא' מאמר בכותרת 'אוקראינה בלי יהודים'. אחרי המלחמה דיווח א' על נסיונות של התיישבות יהודים מחודשת ועל נסיונות שיקומה של התרבות היהודית בברית-המועצות. א' הופיע שלוש פעמים בשבוע, וה'וועד היהודי האנטי-פשיסטי ניסה להפכו לעיתון יומי ולהגדיל את תפוצתו. הנסיונות נכשלו, בעת המלחמה – בגלל מדיניות הממשלה כלפי התרבות היהודית. מסתיו 1946 הלכה והחריפה הביקורת בא' נגד ביטויי לאומיות יהודית ונושאים יהודיים. עם חיסולו של ה'וועד היהודי האנטי-פשיסטי' בנובמבר 1948, פסק א' להופיע.